1.5. СУДОВА ПРАКТИКА

Рівненський міський суд Рівненської області
СПРАВА ПРО ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ДІТЕЙ: ВЕРХОВНИЙ СУД ПІДТВЕРДИВ ЗАКОННІСТЬ РІШЕННЯ РІВНЕНСЬКОГО МІСЬКОГО СУДУ[1]

Реферат. Колегія суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду 4 серпня 2026 року переглянула рішення Рівненського міського суду Рівненської області від 17 листопада 2025 року та постанову Рівненського апеляційного суду від 28 квітня 2026 року у справі про визначення місця проживання дітей і залишила їх без змін, відхиливши касаційну скаргу батька. Сторони мають доньку та сина; їхній шлюб, укладений 2016 року, розірвано. Після 24 лютого 2022 року мати за погодженням із батьком виїхала з дітьми до Чехії, де вони отримали тимчасовий захист. Донька повернулася в Україну, щоб закінчити школу, і живе з батьком; оскільки їй виповнилося 14 років, питання її місця проживання суди не вирішували. Сина, якого мати 10 серпня 2023 року привезла до батька, той усупереч власній розписці про повернення дитини 19 серпня не повернув і влаштував до ліцею в Рівному, хоча хлопчик навчався в чеській школі. У зустрічному позові батько стверджував, що 8 вересня 2023 року мати, незважаючи на опір дитини, забрала сина зі школи й вивезла за кордон. Орган опіки та піклування виконавчого комітету Рівненської міської ради визнав доцільним проживання сина з матір'ю: дитина фактично мешкає з нею в Чеській Республіці, навчається там у початковій школі, а батько спілкується з нею через інтернет. Доводи скарги про необґрунтованість цього висновку та відсутність у матері самостійного доходу Верховний Суд відхилив, зазначивши, що висновок органу опіки досліджено разом з іншими доказами в їх сукупності та взаємозв'язку. Окремо суд звернув увагу на подані батьком відеозаписи розмови матері з сином і психологічний висновок спеціаліста: суд першої інстанції їх дослідив, але з огляду на малолітній вік дитини, рекомендаційний характер такого висновку та інші докази обґрунтовано визначив, що найкращим інтересам дитини відповідає проживання з матір'ю. Колегія нагадала, що визначення місця проживання дитини з одним із батьків не позбавляє іншого батьківських прав і не звільняє від обов'язків, а сторонам слід налагодити стосунки й спільно ухвалювати рішення щодо дітей. Для судових психологів справа показова щодо ваги висновку спеціаліста в сімейних спорах.

Ключові слова: визначення місця проживання дитини, найкращі інтереси дитини, висновок органу опіки та піклування, психологічний висновок спеціаліста, малолітня дитина, тимчасовий захист, виїзд дитини за кордон, батьківські права та обов'язки, Касаційний цивільний суд, сімейні спори.

A Case on Determining Children's Place of Residence: The Supreme Court Upheld the Lawfulness of the Decision of the Rivne City Court

Rivnenskyi miskyi sud Rivnenskoi oblasti.

Abstract. The case shows how Ukrainian courts determine a child's residence when the parents live in different countries after leaving because of the full-scale war. On 4 August 2026 a panel of the First Judicial Chamber of the Civil Cassation Court within the Supreme Court dismissed a father's cassation appeal and upheld the judgment of the Rivne City Court of 17 November 2025 and the ruling of the Rivne Court of Appeal of 28 April 2026. After 24 February 2022 the mother, with the father's con-

sent, moved with both children to Czechia, where they received temporary protection. The daughter later returned to Ukraine and, having reached 14, chose to live with her father, so her residence was not decided by the courts. The son was brought to Ukraine for a visit in August 2023; the father did not return him as promised in writing and enrolled him in a local lyceum, after which, according to the father, the mother took the boy back abroad. The guardianship authority of the Rivne City Council found it appropriate for the son to live with his mother, noting that he attends primary school in Czechia and keeps in touch with his father online. The father argued that this opinion was unfounded and that the mother had no independent income. The Supreme Court held that the lower courts had assessed the guardianship opinion together with all evidence, including video recordings of the mother's conversation with the son and a specialist psychologist's opinion, which, given the child's young age and its advisory nature, did not outweigh other evidence of the child's best interests. The Court stressed that the other parent retains parental rights and duties. The case is instructive on the evidential weight of psychological opinions in custody disputes.

Keywords: child's place of residence, best interests of the child, guardianship authority, psychologist's opinion, custody dispute, temporary protection, parental rights, Civil Cassation Court, Supreme Court of Ukraine.

Першоджерело: *Верховний Суд, Касаційний цивільний суд (колегія суддів Першої судової палати). Касаційний перегляд від 04.08.2026 рішення Рівненського міського суду Рівненської області від 17.11.2025 та постанови Рівненського апеляційного суду від 28.04.2026 у справі про визначення місця проживання дітей. Реферат оприлюднено в журналі 04.09.2026.*

References

1. Rivnenskyi miskyi sud Rivnenskoi oblasti. Sprava pro vyznachennia mistsia prozhyvannia ditei: Verkhovnyi Sud pidtverdyv zakonnist rishennia Rivnenskoho miskoho sudu [A Case on Determining Children's Place of Residence: The Supreme Court Upheld the Lawfulness of the Decision of the Rivne City Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026. Vol. 11, No. 5 (65). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/19339-sprava-pro-viznachennya-miscya-prozhivannya-ditej-verhovnij-sud-pidtverdiv-zakonnist-rishennya-rivnenskogo-miskogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Верховний Суд (Пленум)

ПЛЕНУМ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЗВЕРНУВСЯ ДО КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЩОДО НАЛЕЖНОГО ФІНАНСУВАННЯ СУДДІВСЬКОЇ ВИНАГОРОДИ[1]

Реферат. Пленум Верховного Суду 11 вересня 2026 року розглянув ситуацію з виплатою суддівської винагороди після набрання чинності змінами до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» і постановою № 20 затвердив звернення Верховного Суду до Кабінету Міністрів України про необхідність дотримання Конституції України та практичної реалізації закону, яким змінено закони «Про судоустрій і статус суддів» і «Про Вищу раду правосуддя» щодо декларацій доброчесності та родинних зв'язків судді, у частині фінансового забезпечення суддівської винагороди. Приводом стали звернення місцевих та апеляційних судів з різних регіонів: після змін, чинних з 25 червня 2026 року, фінансового ресурсу для виплати винагороди в установленому законом розмірі не забезпечено. Законом № 4905-IX передбачено, що базовий розмір посадового окладу судді обчислюється з прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установ-